

“Korporativ idarəetmə, investisiyalar və korporativ sosial məsuliyyət” işçi qrupunun

“Ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə (ESG) standartları” üzrə altqrupunun icası

Protokol № 4

Bakı şəhəri

25 dekabr 2023-cü il

- Sədrlik edirdi:** **Natiq Həsənov** - Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin idarə Heyəti sədrinin birinci müavini
- Katib:** **Elmar İsayev** - Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin Katibliyinin rəhbəri
- İştirak edirdilər:**
- Vüsal Şixəliyev** - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası, İqtisadi siyaset və sənaye məsələləri şöbəsinin İqtisadi islahatların monitorinqi, koordinasiyası və qiymətləndirilməsi sektorunun müdürü
  - Fərid İsayev** – İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin rəisinin müşaviri
  - Nicat Eyvazzadə** - İqtisadiyyat Nazirliyi, Sahibkarlığın inkişafı siyaseti və tənzimlənməsi şöbəsinin Sahibkarlığın strateji inkişafı sektorunun müdürü
  - Məmməd Quliyev** – İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti, Vergi ödəyicilərinə xidmət baş idarəsinin Vergi ödəyicilərinə xidmətin təşkili şöbəsinin rəisi
  - Tural Vəliyev** - Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin Katibliyinin Strategiya və korporativ inkişaf şöbəsinin müdürü
  - Nazim Şahbazov** – Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Məfəttişliyi Xidməti, Əmək qanunvericiliyinin pozulmasına nəzarət və yoxlamalar şöbəsinin müdir müavini
  - Səmra Talişinskaya-Abbasova** – Mərkəzi Bank, Maliyyə sabitliyi departamentinin Maliyyə sabitliyinin təhlili və modelləşdirmə şöbəsinin böyük iqtisadçısı

Mətanət Musayeva – İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi, EnterpriseAzerbaijan.com portalının rəhbəri

Gülbacı Əliyeva – Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu, Standartlaşdırma departamentinin Uyğunluğun qiyamətləndirilməsi və idarəetmə sistemlərinin metodologiyası şöbəsinin müdürü

Cavid Hüseynli – İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Sahibkarlığın İnkişafı Fondu, Risklərin idarə olunması və iqtisadi təhlil şöbəsinin baş mütəxəssisi

Salman Hümbətov - Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin Katibliyinin Strategiya və korporativ inkişaf şöbəsinin böyük mütəxəssisi

Azad Aslanov – “Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” ASC, Korporativ xidmətlər departamentinin direktoru

İsmayıł Süleymanov – Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti, Korporativ idarəetmə Mərkəzinin Korporativ idarəetmənin təşkili şöbəsinin rəisi

Ceyhun Atayev – “Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatası” (AMCHAM), Dayanıqlı İnkişaf və Korporativ Təsir Komitəsinin sədr müavini

Elçin Mustafayev – “Kapital Bank” ASC, Satış şöbəsinin rəhbəri

Dəvət olunanlar: **Asəf Rzayev** – Energetika Nazirliyi, Elektroenergetika və enerji səmərəliliyi şöbəsinin Enerji səmərəliliyi sektorunun müdürü

Emil İsmayılxanov – Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyi, Layihələrə nəzarət şöbəsinin rəisi

Şəmsi Rzalı – Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, müəllim

Üzrlü səbəblərə görə iştirak etmədilər: **Maya Əliyarzadə** – İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti, Vergi ödəyicilərinə xidmət baş idarəesinin rəis müavini

Leyla Əliyeva – Ekolojiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Ekoloji siyaset şöbəsinin sektor müdürü

Vahid Məmmədzadə – Azərbaycan İnvestisiya Holdinqi, Hüquqi təminat və dövlət qurumları ilə əlaqələndirmə departamentinin Korporativ idarəetmə şöbəsinin müdürü

Ataxan Həsənov – Mərkəzi Bank, Maliyyə sabitliyi departamentinin Maliyyə sabitliyinin təhlili və modelləşdirmə şöbəsinin rəisi

Fərid Quliyev – “Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti” ASC, İnvestitorlarla əlaqələr şöbəsinin müdürü

Natəvan Məmmədova – Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyas (ASK), Baş Katib

İlahə Əmirbəyova – Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı, Kimmersiya direktor

Kənan Tabasaranskiy – “Smart Solutions Group” şirkəti, təsisçi

Arzu Bayramov – “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC, “Agile” ofisinin əməkdaşı

Aslan İbrahimov – “Deloitte & Touche” şirkəti, Risk məsləhət xidmətləri bölməsinin meneceri

Fidan Tofidi – “Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatası” (AMCHAM), Dayanıqlı inkişaf və Korporativ Təsir Komitəsinin sədr müavini

Gündəlik

15:00-15:05, Komissiyanın Katibliyinin rəhbərinin giriş sözü;

15:05-15:10, Altgrupunun rəhbərinin giriş sözü;

15:10-15:25, Ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə (ESG) prinsiplərinin tətbiqinin stimullaşdırılması və təşviqi üzrə 2023-cü il üçün Yol Xəritəsinin icrası sahəsində görülmüş işlər barədə təqdimatın edilməsi;

15:25-15:40, Mövzu üzrə müzakirələr;

15:40-16:00, ESG sahəsində ölkədə mövcud vəziyyətə dair aparılmış sorğunun nəticələrinin təqdimatı;

16:00-16:10, Məsələ ilə əlaqədar müzakirələr;

16:10-16:25, Növbəti il üçün fəaliyyət istiqamətlərinə dair müzakirələr;

16:25-16:30, Yekun qeydlər.

Çıxışlar:

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Administrasiyasının İqtisadi siyaset və sənaye məsələləri şöbəsinin İqtisadi islahatların monitorinqi, koordinasiyası və qiymətləndirilməsi sektorunun müdürü, Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyanın Katibliyinin rəhbəri **Vüsal Şixəliyev** "Zoom" platforması üzərindən video formatında keçirilən iclası açıq elan edərək iştirakçıları salamladı və il sonu iş yükünün çox olmasına baxmayaraq iclasda iştirakları üçün onlara təşəkkürünü bildirdi. **V.Şixəliyev** ötən ilin 28 dekabr tarixində təsdiq edilmiş "Ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə prinsiplərinin tətbiqinin stimullaşdırılması və təşviqi üzrə 2023-cü il üçün Yol Xəritəsi"nin (Yol Xəritəsi) icrası ilə əlaqədar "Ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə (ESG) standartları üzrə" altqrupuna (altqrupu) üzv olan aidiyyəti qurumlar tərəfindən təqdim edilən hesabatların nəticəsi olaraq vahid sənədin hazırlanmasının zəruriliyini qeyd etdi. **V.Şixəliyev** ötən il təsdiq olunmuş "ESG təşəbbüsü üzrə Strateji Baxış" sənədinin konseptual xarakterli olduğunu nəzərə alaraq, bu il olduğu kimi növbəti il üçün də sözügedən sənəddən irəli gələrək müvafiq Yol Xəritəsinin hazırlanması üçün zəruri işlərin görülməsini diqqətə çatdırdı. Ardınca söz altqrupunun rəhbəri Natiq Həsənova verildi.

Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin İdarə Heyəti sədrinin birinci müavini, altqrupunun rəhbəri **N.Həsənov** iclasda iştirak edən nümayəndələri salamladı və **V.Şixəliyev** təşəkkür etdi. **N.Həsənov** Yol Xəritəsinin 23 tədbirinin icrası üzrə araşdırma, təhlil və təklif xarakterli arayışları özündə ehtiva edən "Ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə (ESG) prinsiplərinə dair sənədlər Məcmuəsi"nin hazırlanlığını bildirdi. Həmçinin, KOBİA-nın sifarişi əsasında ESG sahəsində ölkədə mövcud vəziyyətə dair sorğunun aparıldığı və bu barədə bir qədər sonra ətraflı təqdimatın ediləcəyi qeyd olundu. **N.Həsənov** cari ilin 12-25 noyabr tarixlərində KOBİA və Almanyanın Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (GIZ) tərəfindən birgə həyata keçirilən "Azərbaycanın biznes ictimaiyyətində menecerlərin ixtisasının artırılması üzrə Almaniya-Azərbaycan birgə Programı" çərçivəsində 5 nəfərin, o cümlədən altqrupunun müvafiq üzvünün iştirakı ilə Almaniyada ESG məsələləri də əhatə olunmaqla təlim səfərinin həyata keçirildiyini vurğuladı. Nitqinin davamında **N.Həsənov** BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) gələn il Azərbaycanda keçiriləcəyinə və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 25 dekabr tarixli Sərəncamına əsasən 2024-cü

ilin “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan edilməsinə diqqət çəkdi və sözügedən əhəmiyyətli hadisələr fonunda ətraf mühit məsələlərinin altqrupun fəaliyyətinə daha geniş şəkildə sintez edilməsinin məqsədə uyğun olduğunu söylədi. Sonra, N.Həsənov Yol Xəritəsinin icrası sahəsində görülmüş işlər barədə təqdimatın edilməsi üçün iclasın gündəliyinə müvafiq olaraq sözü Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin Katibliyinin rəhbəri Elmar İsayevə verdi.

Elmar İsayev müvafiq təqdimatla çıxış edərək Yol Xəritəsinin strukturu, icra statusu, tədbirlər üzrə görülmüş işlər, o cümlədən Komissiyanın tapşırığına əsasən tərtib edilmiş “Ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə (ESG) prinsiplərinə dair hazırlanmış sənədlərin Məcmuəsi” barədə ətraflı məlumat verdi.

Daha sonra iclasın gündəliyinə müvafiq olaraq Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin müəllimi **Şəmsi Rzalı** tərəfindən ESG sahəsində ölkədə mövcud vəziyyətə dair aparılmış sorğunun nəticələrinin təqdimatı edildi.

“Kapital Bank” ASC-nin Satış şöbəsinin rəhbəri **Elçin Mustafayev** sorğuda iştirak edən respondentlərin hansı vəzifə sahibi olması barədə sual verdi. **Ş.Rzalı** sorğuda iştirak edən 178 respondentin əsasən orta və yüksək qərarverici şəxslər olduğunu qeyd etdi. İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Sahibkarlığın İnkişafı Fonduun Risklərin idarə olunması və iqtisadi təhlil şöbəsinin baş mütəxəssisi **Cavid Hüseynli** beynəlxalq praktikaya əsasən ESG-nin tətbiqinin mikro və kiçik sahibkarlıq subyektləri üçün çətinlik yaratdığını qeyd edərək gələcəkdə bu tipli sorğunun yalnız orta və iri sahibkarlıq subyektləri arasında keçirilməsini təklif etdi, o cümlədən ESG-nin sub-komponentləri üzrə orta və iri sahibkarlıq subyektləri tərəfindən ödənilən cərimələrin və (və ya) yaradılan əlavə xərclərin də müəyyən edilməsinin faydalı ola biləcəyini qeyd etdi. Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyinin Layihələrə nəzarət şöbəsinin rəisi **Emil İsmayılxanov** gələcəkdə orta və iri sahibkarlıq subyektlərinin dövlət satınalmaları üzrə tenderlərdə iştirakı zamanı ESG prinsiplərinə riayət edilməsinin nəzərə alınmasını təklif etdi. **Elmar İsayev** Yol Xəritəsinin 4.3-cü bəndi üzrə əsas icraçı olan Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti tərəfindən bildirilən məlumata əsasən Dünya Bankı ilə bu mövzuda əməkdaşlıq barədə razılığın əldə edildiğini diqqətə çatdırıldı.

Vüsal Şixəliyev öz növbəsində sorğunun keçirilməsində əməyi olan bütün həmkarlara təşəkkürünü bildirdi və sorğunun nəticələrinin altqrupunun növbəti il üçün Yol Xəritəsinin hazırlanmasında mühüm yer ala biləcəyini vurğuladı. Bununla yanaşı, **V.Şixəliyev** sorğunun nəticələrinin azranking.az portalının müvafiq bölməsinə əlavə edilməsini və altqrupunun üzvləri

arasında paylaşılmasını xahiş edərək iclas çərçivəsində “ESG təşəbbüsü üzrə Strateji Baxış” sənədinin nəzərdən keçirilməsinin vacibliyini bildirdi. Bununla əlaqədar **E.İsayev** “ESG təşəbbüsü üzrə Strateji Baxış” sənədini təqdim edərək başlanğıc və qiymətləndirmə mərhələləri üzrə görülən işləri qeyd etdi və strateji baxışa uyğun olaraq ESG üzrə qayda və sənədlərin hazırlanması məsələlərini əhatə edən “Ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə prinsiplərinin tətbiqinin stimullaşdırılması və təşviqi üzrə 2024-cü il üçün Yol Xəritəsi”nin ilkin layihəsinə iclas iştirakçılarının diqqətinə çatdırdı.

N.Həsənov 2024-cü il üçün Yol Xəritəsinin ilkin layihəsinə özəl sektor nümayəndələri tərəfindən rəy və təkliflərin bildirilməsi üçün zəruri işlərin görülməsini xahiş etdi.

Vüsal Şixəliyev növbəti ilin “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan edilməsinin Yol Xəritəsinin hazırlanması zamanı nəzərə alınmasının strateji vacib olduğunu qeyd etdi, həmçinin özəl sektor nümayəndələri tərəfindən Yol Xəritəsinin formallaşdırılmasına töhfə verə biləcək rəy və təkliflərin alınmasının mühüm əhəmiyyətli olduğunu bildirdi. Bununla yanaşı, özəl sektorda formallaşmış müvafiq “Akademiyaların” təlim proseslərində cəlb edilməsinin vacibliyini vurğulayaraq, nümunə üçün KOBİA və “Azercell Telekom” MMC-nin “Azercell Academy” qrupunun birgə təşkilatçılığı ilə “Biznes etikası və şəffaflıq” mövzusunda keçirilmiş məlumatlandırıcı təlim barədə məlumatların altqrupunun üzvləri arasında paylaşılmasını xahiş etdi.

Yekun olaraq **Natiq Həsənov** yuxarıda qeyd olunanları nəzərə alaraq, 2024-cü il üçün Yol Xəritəsinin yenilənmiş layihəsinə Komissiyaya təqdim ediləcəyini bildirdi. Sonda, **N.Həsənov** iclas iştirakçılarını qarşidan gələn Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il münasibətilə təbrik edərək iclası bağlı elan etdi.

Qərara alındı

1. ESG sahəsində ölkədə mövcud vəziyyətə dair aparılmış sorğunun nəticələri üzrə təqdimat azranking.az portalının müvafiq bölməsinə əlavə edilsin və altqrupunun üzvləri arasında paylaşılsın (E.İsayev);
2. Ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə (ESG) standartları üzrə” altqrupuna üzv olan aidiyyəti qurumlar tərəfindən təqdim edilən hesabatların nəticəsi olaraq vahid sənədin hazırlanaraq çap olunması işinin yekunlaşdırılması (N.Həsənov, altqrupun üzvləri);
3. “ESG təşəbbüsü üzrə Strateji Baxış” sənədi, habelə 2023-cü ildə bu sahədə aparılmış araşdırma və təhlillərin nəticələri və özəl sektorun təklifləri nəzərə alınmaqla “Ekoloji, sosial

və korporativ idarəetmə prinsiplerinin tətbiqinin stimullaşdırılması və təşviqi üzrə 2024-cü il üçün Yol Xəritəsi”nin layihəsi hazırlanaraq 2024-cü il yanvar ayının 25-dək Komissiyaya təqdim edilsin (altqrupun üzvləri, E.İsayev);

4. Azərbaycan Respublikasında 2024-cü il “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan edilməsi ilə əlaqədar keçiriləcək tədbirlərə töhfə verilməsi məqsədilə “Ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə (ESG) standartları üzrə” altqrupun mandatına və fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq tədbirlərin (ESG Forumu, ESG üzrə seminar və treninglər (özel sektorun iştirakı ilə) və s.) təşkil edilməsi və təşəbbüslerin irəli sürülməsi (N.Həsənov, altqrupun üzvləri).

İşçi qrupunun rəhbəri:

Orxan Məmmədov

Katib:

Elmar İsayev